

Πέτρος.—'Αλλά τί λοιπόν παράγει ὁ ἔμπορος ἐργαζόμενος;

Διδάσκαλος.—Πολλὰ πράγματα! Ἡ ἐργασία τοῦ μᾶς κάμνει νὰ ἔχωμεν καφὲν, ὄρυζιον, σάκχαρι, ἀρωματικά εὐθηνότερα, καὶ ἄλλα ἀκόμη πράγματα. Ἄπαντα δὲ ταῦτά εἰσιν ἐργασία διανοητική.

Γρηγόριος.—'Αλλ' ὅσοι ἐργάζονται διανοητικῶς, δηλ. ὅσοι παρέχουσιν ὑπηρεσίας εἴτε διὰ τῆς διανοίας των εἴτε διὰ τῶν γνώσεών των, πληρώνονται οὕτως ἢ ἄλλως, ἐνῶ τὰ χρήματα δὲν ἐργάζονται. Διατί ἀμείβουσι τοὺς δανειζοντας (διατί τὸ κεφάλαιον φέρει τόκον);

Διδάσκαλος.—Τὸ σφυρίον δὲν ἐργάζεται, οὕτε ἡ βελόνη, ἀλλ' ἡ χεὶρ ἥτις κρατεῖ τὴν ἐργαλίον καὶ ὁ νοῦς ὁ ὁποῖος διευθύνει ἢ ὀφείλει νὰ διευθύνῃ τὴν χεὶρα. Ὡστε τὰ χρήματα εἶναι ὄργανον—ἡ ἀντιπροσωπεύουσι τὰ ὄργανα δι' ὧν δύναται τις νὰ ἀγοράσῃ,—ἡ διάνοια ὅμως κανονίζει τὴν χρῆσιν.

Ἴδετε, π.χ., τὸν ἔμπορον περὶ τοῦ ὁποῖου σᾶς ὁμίλων· ἐρίνωσκεν ὅτι ὁ καφὲς θὰ λείψῃ· γράφει εἰς τινα παραγωγέα (φυτευτὴν) τοῦ καφέ ἐν Βραζιλίᾳ, καὶ ἀγοράζει παρ' αὐτοῦ 100,000 δρ. καφέ. Φορτώνει τὸν καφὲν τοῦτον ἐπὶ πλοίου τινὸς διὰ νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς Εὐρώπην. Δυστύχημά τι θαλάσσιον καταστρέφει τὸν τε καφὲν καὶ τὸ πλοῖον. Ἀγοράζων καὶ μεταφέρων ὁ ἔμπορος τὸν καφὲν προσέφερεν ὑπηρεσίαν, ἥς τὴν πληρωμὴν οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῇ· δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀποζημιωθῇ ἐν μέρει διὰ τὴν ἀπώλειαν ταύτην;

Γέρω-Πέτρος.—Καὶ ἐὰν ὁ ἔμπορος δὲν ἔχῃ ἀρκετὰ χρήματα καὶ τὸν δανείσω, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐσυντρόφευα μετ' αὐτοῦ. Πολλάκις λέγουν: ἄς κάμωμεν ὁμοῦ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην.

Διδάσκαλος.—Ἀληθῶς. Καὶ ὅταν συντροφύσῃ τις οὕτως, συμφωνεῖ ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους. Ἡ ὁ κάτοχος τοῦ κεφαλαίου ζητεῖ νὰ μοιράσῃ τὰ κέρδη καὶ τὰς ζημίας· ἡ λέγει· ἐπειδὴ θὰ διευθύνῃ τὴν ἐπιχείρησιν, καὶ ἐγὼ δὲ μόνον τὰ χρήματα προσφέρω, θὰ καταγίνωμαι δὲ συγχρόνως καὶ εἰς ἄλλας ἐργασίας, εὐχαριστοῦμαι μὲ 12%. Ἐπειδὴ θὰ διευθύνῃ τὸ κεφάλαιον εἶναι δίκαιον νὰ λάβῃς (ἀφοῦ πληρώσῃς εἰς ἐμὲ 12%) ὅλον τὸ κέρδος· ἐξ ἄλλου μέρους, ἐπειδὴ δὲν λαμβάνω μέρος εἰς τὴν διευθύνσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, δὲν θέλω νὰ ἐκτεθῶ εἰς τὰς ζημίας ἄς ἡ ἀμέλεια ἢ ἡ ἀνικανότης σου δύναται νὰ ἐπιφέρῃ. Ὡστε ἰδοὺ τὰ κεφάλαιά μου· κερδίσης ἢ ὄχι, εἶναι τὸ αὐτὸ δι' ἐμὲ, διότι θὰ μοὶ δώσῃς πάντοτε 12% κατ' ἔτος.

Γέρω-Πέτρος.—Ὁ ἰδιοκτῆτης ποσοῦ 10,000 δρ. εἴτε ἀγοράσῃ κτῆμα, εἴτε οἰκίαν, εἴτε τὰς ἐμπορευθῇ, εἴτε δανείσῃ τὰς 10,000 ταύτας δραχμῶν εἰς ἄλλον τινὰ, πρέπει πάντοτε τὰ χρήματα ταῦτα νὰ τῷ ἀποφέρωσι τι, ἐνοίκιον,

κέρδος ἢ τόκον· ἄλλως, ἢ οὐδεὶς θὰ οἰκονόμει τι, ἢ, ὅπερ λίαν λυπηρὸν, ἕκαστος θὰ ἔκρυπτε τὰ οἰκονομηθέντα χρήματα. Ὡστε, εἶναι βέβαιον ὅτι ἄνευ κεφαλαίου οὐδὲν εἶναι δυνατόν νὰ γείνη, καὶ ὅτι εἶναι εὐτύχημα νὰ ἔχῃ τις πίστωσιν, νὰ δύναται νὰ δανειζῆται ὑπόταν θέλῃ καὶ νὰ πληρῶνῃ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην εὐχαριστως.

Διδάσκαλος.—Μετὰ πολλῆς μάλιστα εὐχαριστήσεως, διότι ὁ ξυλουργὸς ὁ στερούμενος σανίδων, ὁ σιδηρουργὸς ὁ στερούμενος σιδήρου, πῶς θὰ εἰργάζοντο; Τὸ κεφάλαιον ὅπερ δανειζονται τοῖς ἐπιτρέπει νὰ παράγωσιν ἐμπορεύματα, ἢ, ὡς λέγουσι, νὰ κερδίωσι χρήματα, καὶ δίδουσιν εὐγνωμόνως μικρὸν μέρος τοῦ κέρδους των εἰς ἀντάλλαγμα τοῦ δανείου, δι' οὗ ἠδυνήθησαν νὰ πραγματοποιήσωσι τὸ κέρδος τοῦτο. Τὸ ἀντάλλαγμα τοῦτο εἶναι πληρωμὴ ὑπηρεσίας. Ὁ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην παρασχὼν, ἐστερήθη ἐπὶ τινα καιρὸν τοῦ κεφαλαίου του· ἡ στέρησις αὕτη ἀξίζει ἀποζημιώσιν. Ὁ ζητῶν νὰ δανεισθῇ χρήματα δωρεάν (ἐκτὸς ἐὰν χάριν φιλίας πράξῃ τις τοῦτο), πράττει τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐξήτει δωρεάν ὑποδήματα: πᾶσα ἐργασία καὶ ὑπηρεσία ἔχει δικαίωμα ἀντιμισθίας.

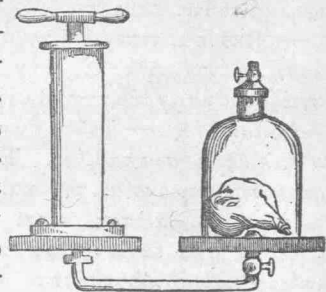
Ἔπειτα συνέχισα.

A. ΒΕΡΝΑΡΑΚΗΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Συνέχεια· ἐδὲ σελ. 658.

Ἄρκετὰ εἶπομεν περὶ τῆς βαρύτητος τοῦ ἀέρος. Πρέπει νὰ σᾶς ὁμιλήσω ἤδη καὶ περὶ ἄλλης αὐτοῦ ιδιότητος. Ὅτε ἐσχάτως σᾶς ἐκανονόβλησα διὰ τοῦ αὐτοσχεδίου μου πυροβόλου, εἰδετε ὅτι τὸ ἐν στούπωμα τοῦ σωλήνος ἐσπράχθη ἐντὸς αὐτοῦ ἡμισυ δάκτυλον, ἢ τρία τέταρτα τοῦ δακτύλου, πρὶν ἢ τὸ ἄλλο ἐκτιναχθῇ. Τοῦτο γίνεται διότι ὁ ἀήρ εἶναι ἐλαστικός· καὶ δι' αὐτὴν του τὴν ἐλαστικότητα κατωρθώσαμεν νὰ πυκνώσωμεν διὰ τῆς πνευματικῆς ἀντλίας τὰ ἀτμοσφαιρικά μέρη ἐντὸς τῆς χαλκῆς φιάλης. Θέλω νὰ σᾶς δώσω νέαν ἀπόδειξιν τῆς θαυμασίας ταύτης ἐλαστικότητος τοῦ ἀέρος. Λαμβάνω λοιπὸν ἐν περιβάλλωμῳ, τὴν μεμβρᾶναν ταύτην φέρ' εἰπεῖν, ἥτις δύναται νὰ περιλάβῃ ἀέρα, ἥτις δὲ δύναται καὶ νὰ συσταλῇ καὶ νὰ ὀγκωθῇ, καὶ ἐπομένως νὰ μᾶς διδῇ τὸ μέτρον τῆς ἐλαστικότητος τοῦ περιεχομένου. Εἰς τὴν φούσκαν ταύτην ἐγκλείω δλίγην ποσότητα ἀέρος, καὶ τὴν θέτω ὑπὸ τὸν κῶδωνα τῆς πνευματικῆς ἀντλίας. Καθ' ὅσον λοιπὸν ἀφαιρῶ τὸν ἐντὸς τῆς φούσκας ἀέρα, καὶ ἐπομέ-

Σχ. 46.